ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हृरिः ॐ

3.3 तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - वैकृतिविध

Contents

3.3 तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - वैकृतिवधीनामिभधानं 1 ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हृिरः ॐ = = = = = = = = = = = = 3.3 तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - वैकृतिवधीनामिभधानं

3.3 तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - वैकृतविधीनामभिधानं

TS 3.3.1.1

अग्नें । तेजस्विन्न् । तेजस्वी । त्वम् । देवेषुं । भूयाः । तेजस्वन्तम् । माम् । आयुंष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । दीक्षायैं । च । त्वा । तपंसः । च । तेजंसे । जुहोमि । तेजोविदितिं तेजः - वित् । असि । तेजोः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । तेजोः । हासिष्म् । मा । माम् । तेजोः । हासीत् । इन्द्रं । ओजस्विन्न् । ओजस्वी । त्वम् । देवेषुं । भूयाः । ओजस्वन्तम् । माम् । आयुंष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । ब्रह्मणः । च । त्वा । क्षत्रस्यं । च । 1

TS 3.3.1.2

ओजंसे । जुहोमि । ओजोविदित्योंजः - वित् । असि । ओजंः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । ओजंः । हासिषम् । मा । माम् । ओजंः । हासीत् । सूर्यं । भ्राजस्विन् । भ्राजस्वि । त्वम् । देवेषुं । भ्रूयाः । भ्राजंस्वन्तम् । माम् । आयुंष्मन्तम् । वर्चस्वन्तम् । मनुष्येषु । कुरु । वायोः । च । त्वा । अपाम् । च । भ्राजंसे । जुहोमि । सुवविदितिं सुवः - वित् । असि । सुवंः । मा । मा । हासीत् । मा । अहम् । सुवंः । हासिषम् । मा । माम् । सुवंः । हासीत् । मियं । भेषाम् । मियं । प्रजामितिं प्र - जाम् । मियं । अग्निः । तेजंः

। दुधातु । मियं । मेधाम् । मियं । प्रजामितिं प्र - जाम् । मियं । इन्द्रंः । इन्द्रियम् । दुधातु । मियं । मेधाम् । मियं । प्रजामितिं प्र - जाम् । मियं । सूर्यः । भ्राजंः । दुधातु ॥ 2

(क्षुत्रस्यं च - मियु - त्रयोविश्शतिश्च) (A1)

TS 3.3.2.1

वायुः । हिकंतिति हिं - कर्ता । अग्निः । प्रस्तोतिति प्र - स्तोता । प्रजापितिरिति प्रजा - पितिः । सामं । बृह्स्पितिः । उद्गतित्युंत् - गाता । विश्वे । देवाः । उपगातार् इत्युंप - गातारंः । मरुतः । प्रतिहृत्तिर् इति प्रति - हृत्तिरः । इन्द्रः । निधनमिति नि - धनम् । ते । देवाः । प्राण्मृत इति प्राण - भृतः । प्राणमिति प्र - अनम् । मियं । दुधतु । एतत् । वै । सर्वम् । अद्भुर्युः । उपाकुर्विन्नत्युंप - आकुर्वन्न । उद्गातृभ्य इत्युंद्गातृ - भ्यः । उपाकरोतीत्युंप - आकरोति । ते । देवाः । प्राण्मृत इति प्राण - भृतः । प्राणमिति प्र-अनम् । मियं । दुधतु । इति । आह् । एतत् । एव । सर्वम् । आत्मन्न । धत्ते । इडाँ । देवहूरिति देव - हूः । मर्नुः । यज्ञनीरिति यज्ञ् - नीः । बृह्स्पितिः । उक्थामदानीत्युंक्थ - मदानि । राष्ट्सिष्त् । विश्वे । देवाः । उ

TS 3.3.2.2

सूक्तवाच् इतिं सूक्त - वार्चः । पृथिवि । मातः । मा । मा । हिश्सीः । मधुं । मिन्छे । मधुं । जिन्छे । मधुं । विक्ष्यामि । मधुं । विद्विष्यामि । मधुंमतीमिति मधुं - मतीम् । देवेभ्यः । वार्चम् । उद्यासम् । राष्ट्रभूषेण्याम् । मनुष्येभ्यः । तम् । मा । देवाः । अवन्तु । शोभायै । पितरः । अन्वितिं । मुदुन्तु ॥ 4

(रार्सिषद् विश्वं देवा - अष्टाविरंशतिश्व) (A2)

TS 3.3.3.1

वसंवः । त्वा । प्रेतिं । वृहुन्तु । गायुत्रेणं । छन्दंसा । अग्नेः । प्रियम् । पार्थः । उपेतिं । इहि । रुद्राः । त्वा । प्रेतिं । वृहुन्तु । त्रैष्टुंभेन । छन्दंसा । इन्द्रंस्य । प्रियम् । पार्थः । उपेतिं । इहि । आदित्याः । त्वा । प्रेतिं । वृहुन्तु । जागंतेन । छन्दंसा । विश्वेषाम् । देवानांम् । प्रियम् । पार्थः । उपेतिं । इहि । मान्दांसु । ते । शुक्र । शुक्रम् । एतिं । धूनोमि । मन्दनांसु । कोतंनासु । नूतंनासु । रेशींषु । मेषींषु । वाशींषु । विश्वभृथ्स्वितिं विश्वभृत् - सु । माद्धींषु । कुकुहासुं । शक्रंरीषु । 5

TS 3.3.3.2

शुक्रासुं । ते । शुक्र । शुक्रम् । एति । धूनोमि । शुक्रम् । ते । शुक्रेणं । गृह्णामि । अहंः । रूपेणं । सूर्यस्य । रिश्मिभिरितिं रिश्मि-भिः ॥ एति । अस्मिन्न् । उग्राः । अचुच्यवुः । दिवः । धाराः । असश्चत ॥ कुकुहम् । रूपम् । वृष्पस्यं । रोचते । बृहत् । सोमः । सोमस्य । पुरोगा इतिं पुरः - गाः । शुक्रः । शुक्रस्यं । पुरोगा इतिं पुरः - गाः ॥ यत् । ते । सोम् । अदीभ्यम् । नामं । जागृंवि । तस्मै । ते । सोम् । सोमांय । स्वाहां । उिशक् । त्वम् । देव् । सोम् । गायत्रेणं । छन्दंसा । अग्नेः । 6

TS 3.3.3.3

प्रियम् । पार्थः । अपीतिं । इहि । वृशी । त्वम् । देवे । सोम् । त्रैष्टुंभेन । छन्दंसा । इन्द्रंस्य । प्रियम् । पार्थः । अपीतिं । इहि । अस्मध्सखेत्यस्मत् - सखा । त्वम् । देवे । सोम् । जार्गतेन । छन्दंसा । विश्वेषाम् । देवानाम् । प्रियम् । पार्थः । अपीतिं । इहि । एतिं । नः । प्राण इतिं प्र - अनः । एतु । प्रावतः इतिं परा-वतः । एतिं । अन्तिरंक्षात् । दिवः । परिं ॥ आयुः । पृथिव्याः । अधीतिं । अमृतंम् । असि । प्राणायेतिं प्र - अनायं । त्वा ॥ इन्द्राग्नी इतींन्द्र-अग्नी । मे । वर्चः । कृणुताम् । वर्चः । सोमः । बृह्स्पितः () ॥

वर्चः । मे । विश्वे । देवाः । वर्चः । मे । धत्तम् । अश्विना ॥ दुधन्वे । वा । यत् । ईम् । अन्वितिं । वोर्चत् । ब्रह्माणि । वेः । उ । तत् ॥ परीतिं । विश्वांनि । काव्यां । नेमिः । चुक्रम् । इवु । अभुवृत् ॥ 7

(राक्टरीष्व - ग्ने - र्बृह्स्पितः - पर्श्वविश्रातिश्च) (A3)

TS 3.3.4.1

एतत् । वै । अपाम् । नामधेयमितिं नाम - धेयम् । गुह्यम् । यत् । आधावा इत्याँ - धावाः । मान्दांसु । ते । शुक्रः । शुक्रम् । एतिं । धूनोमि । इतिं । आह् । अपाम् । एव । नामधेयेनेतिं नाम - धेयेन । गुह्यंन । दिवः । वृष्टिंम् । अवेतिं । रुन्धे । शुक्रम् । ते । शुक्रेणं । गृह्यमि । इतिं । आह् । एतत् । वै । अह्नंः । रूपम् । यत् । रात्रिंः । सूर्यस्य । रुश्मयः । वृष्ट्याः । ईशते । अह्नंः । एव । रूपेणं । सूर्यस्य । रुश्मिमिरितिं रुश्म - भिः । दिवः । वृष्टिंम् । च्याव्यति । एतिं । अस्मिन्न् । उग्नाः । 8

TS 3.3.4.2

अचुच्यवुः । इति । आह् । यथायजुरितिं यथा-यजुः । एव । एतत् । क्कुहम् । रूपम् । वृष्भस्यं । रोचते । बृहत् । इतिं । आह् । एतत् । वै । अस्य । क्कुहम् । रूपम् । यत् । वृष्टिः । रूपेणं । एव । वृष्टिंम् । अवेतिं । रुन्धे । यत् । ते । सोम् । अदौंभ्यम् । नामं । जागृंवि । इतिं । आह् । एषः । हु । वै । हुविषां । हुविः । यजिते । यः । अदौंभ्यम् । गृहीत्वा । सोमांय । जुहोतिं । परेतिं । वै । एतस्यं । आर्युः । प्राण इतिं प्र - अनः । एति । 9

TS 3.3.4.3

यः । अर्शुम् । गृह्णातिं । एतिं । नः । प्राण इतिं प्र - अनः । एतु । परावत् इतिं परा -वतः । इतिं । आहु । आयुः । एव । प्राणमितिं प्र - अनम् । आत्मन्न् । धृत्ते । अमृतंम् । असि । प्राणायेतिं प्र - अनायं । त्वा । इतिं । हिरंण्यम् । अभि । वीतिं । अनिति । अमृतंम् । वै । हिरंण्यम् । आयुंः । प्राण इतिं प्र - अनः । अमृतंन । एव । आयुंः । आत्मन्न । धते । शतमानितिं शत - मानम् । भवति । शतायुरितिं शत - आयुः । पुरुषः । शतोन्द्रिंय इतिं शत - इन्द्रियः । आयुंषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीतिं । तिष्ठति । अपः । उपेतिं । स्पृशति । भेषजम् । वै । आपंः () । भेषजम् । एव । कुरुते ॥ 10

(उग्रा - एत्या - प - स्त्रीणिं च) (A4)

TS 3.3.5.1

वायुः । असि । प्राण इतिं प्र - अनः । नामं । सुवितुः । आधिपत्य इत्याधिं - पृत्ये । अपानिमत्यंप - अनम् । मे । दाः । चक्षुः । असि । श्रोत्रंम् । नामं । धातुः । आधिपत्य इत्याधिं-पृत्ये । आयुंः । मे । दाः । रूपम् । असि । वर्णः । नामं । बृहस्पतेः । आधिपत्य इत्याधिं - पृत्ये । प्रजामितिं प्र-जाम् । मे । दाः । ऋतम् । असि । सृत्यम् । नामं । इन्द्रंस्य । आधिपत्य इत्याधिं - पृत्ये । क्षृत्रम् । मे । दाः । भूतम् । असि । भव्यम् । नामं । पितृणाम् । आधिपत्य इत्याधिं - पृत्ये । अपाम् । ओषधीनाम् । गर्भम् । धाः । ऋतस्यं । त्वा । व्योमन् इति वि - ओमने । ऋतस्यं । 11

TS 3.3.5.2

त्वा । विभूमन् इति वि - भूमने । ऋतस्यं । त्वा । विधर्मण् इति वि - धुर्मणे । ऋतस्यं । त्वा । सत्यायं । ऋतस्यं । त्वा । ज्योतिषे । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । विराजिमितिं वि - राजम् । अपुश्यत् । तयां । भूतम् । च । भव्यम् । च । असृजत् । ताम् । ऋषिंभ्य इत्यृषिं - भ्यः । तिरः । अदुधात् । ताम् । जमदंग्निः । तपंसा । अपुश्यत् । तयां । वै । सः । पृश्नीन्ं । कामान्ं । असृजत् । तत् । पृश्नीनाम् । पृश्चित्विमितिं पृश्चि - त्वम् । यत् । पृश्चियः । गृह्यन्तें । पृश्चीन्ं । एव । तैः । कामान्ं । यजमानः । अवेतिं । रुन्धे । वायुः ।

असि । प्राण इति प्र - अनः । 12

TS 3.3.5.3

नामं । इतिं । आहु । प्राणापानावितिं प्राण-अपानौ । एव । अवेतिं । रुन्धे । चक्षुंः । असि । श्रोत्रंम् । नामं । इतिं । आहु । आयुंः । एव । अवेतिं । रुन्धे । रूपम् । असि । वर्णः । नामं । इतिं । आहु । प्रजामितिं प्र - जाम् । एव । अवेतिं । रुन्धे । ऋतम् । असि । सत्यम् । नामं । इतिं । आहु । क्षृत्रम् । एव । अवेतिं । रुन्धे । भूतम् । असि । भव्यंम् । नामं । इतिं । आहु । पृश्चवः । वै । अपाम् । ओषंधीनाम् । गर्भः । पृशून् । एव । 13

TS 3.3.5.4

अवेतिं । रुन्धे । एतावंत् । वै । पुरुंषम् । पुरितः । तत् । एव । अवेतिं । रुन्धे । ऋतस्यं । त्वा । व्योमन् इति वि - ओमने । इतिं । आहु । इयम् । वै । ऋतस्यं । व्योमेति वि - ओम् । इमाम् । एव । अभीतिं । जयिति । ऋतस्यं । त्वा । विभूमन् इति वि-भूमने । इतिं । आहु । अन्तिरिक्षम् । वै । ऋतस्यं । विभूमेति वि - भूम् । अन्तिरिक्षम् । एव । अभीतिं । जयिति । ऋतस्यं । त्वा । विधर्मण् इति वि - धर्मणे । इतिं । आहु । द्यौः । वै । ऋतस्यं । विधर्मेति वि - धर्म । दिवैम् । एव । अभीतिं । जयिति । ऋतस्यं । 14

TS 3.3.5.5

त्वा । सृत्यायं । इतिं । आहु । दिशः । वै । ऋतस्यं । सृत्यम् । दिशः । एव । अभीतिं । जयति । ऋतस्यं । त्वा । ज्योतिंषे । इतिं । आहु । स्नुवर्ग इतिं सुवः - गः । वै । लोकः । ऋतस्यं । ज्योतिः । सुवर्गमितिं सुवः - गम् । एव । लोकम् । अभीतिं । जयिति । एताविन्तः । वै । देवलोका इतिं देव - लोकाः । तान् । एव । अभीतिं । जयिति । सिमितिं । पृद्यन्ते । दशौंक्षरेति दशं - अक्ष्र्ग् । विराडितिं वि - राट् । अन्नम् । विराडितिं

7

वि - राट् । विराजीतिं वि - राजिं । एव । अन्नाद्य इत्यंन्न - अद्यें । प्रतीतिं । तिष्ठति ॥ 15 (व्योमन ऋतस्यं - प्राणः - पुशुनेव - विधेर्म् दिवंमेवाभि जंयत्यृतस्य -षद्वंत्वारिश्शच) (A5)

TS 3.3.6.1

देवाः । वै । यत् । युज्ञेनं । न । अवार्ठन्धतेत्यंव - अर्ठन्धत् । तत् । परैः । अवेतिं । अर्ठन्धत् । तत् । पराणाम् । प्रत्विमितिं पर - त्वम् । यत् । परें । गृह्यन्ते । यत् । एव । युज्ञेनं । न । अव्रुन्ध इत्यवं-रुन्धे । तस्यं । अवंरुद्ध्या इत्यवं -रुद्ध्यौ । यम् । प्रथमम् । गृह्णातिं । इमम् । एव । तेनं । ल्रोकम् । अभीतिं । जयित् । यम् । द्वितीयम् । अन्तिरिक्षम् । तेनं । यम् । तृतीयम् । अमुम् । एव । तेनं । ल्रोकम् । अभीतिं । जयित् । पत् । एते । गृह्यन्तें । एषाम् । ल्रोकानाम् । अभिजित्या इत्यभि - जित्यौ । 16

TS 3.3.6.2

उत्तरेष्वित्युत् - तरेषु । अहः स्वित्यहं:-सु । अमुतंः । अर्वाञ्चंः । गृह्युन्ते । अभिजित्येत्यंभि-जित्यं । एव । इमान् । ल्रोकान् । पुनंः । इमम् । ल्रोकम् । प्रत्यवंरोहन्तीतिं प्रति - अवंरोहन्ति । यत् । पूर्वेषु । अहः स्वित्यहंः - सु । इतः । पराञ्चः । गृह्यन्ते । तस्मात् । इतः । पराञ्चः । इमे । ल्रोकाः । यत् । उत्तरेष्वित्युत् - तरेषु । अहः स्वित्यहंः - सु । अमुतंः । अर्वाञ्चः । गृह्यन्ते । तस्मात् । अमुतंः । अर्वाञ्चः । इमे । ल्रोकाः । तस्मात् । अयातयाम् इत्ययात-याम्रः । ल्रोकान् । मनुष्याः । उपेतिं । जीवन्ति । ब्रह्मवादिन् इतिं ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सुत्यात् । अद्भव्य इत्यंत् - भ्यः । ओषंधयः । सिमितिं । भुवन्ति । ओषंधयः । 17

TS 3.3.6.3

मुनुष्यांणाम् । अन्नम् । प्रजापंतिमितिं प्रजा - पतिम् । प्रजा इतिं प्र - जाः । अन्नं । प्रेतिं । जायुन्ते । इतिं । परान्ं । अन्वितिं । इतिं । ब्रूयात् । यत् । गृह्णातिं । अद्भय इत्यंत् - भ्यः

। त्वा । ओषंधीभ्य इत्योषंधि - भ्यः । गृह्णामि । इतिं । तस्मात् । अद्भ्य इत्यंत्-भ्यः । ओषंधयः । समितिं । भवन्ति । यत् । गृह्णातिं । ओषंधीभ्य इत्योषंधि - भ्यः । त्वा । प्रजाभ्य इतिं प्र - जाभ्यः । गृह्णामि । इतिं । तस्मात् । ओषंधयः । मृनुष्याणाम् । अन्नम् । यत् । गृह्णातिं । प्रजाभ्य इतिं प्र - जाभ्यः । त्वा । प्रजापंतय इतिं प्रजा - पृत्ये । गृह्णामि । इतिं । तस्मात् । प्रजापंतिमितिं प्रजा - पृतिम् । प्रजा इतिं प्र - जाः । अन्तं । प्रेतिं । जायन्ते ॥ 18

(अभिजिंत्यै - भवन्त्योषंधयो - ऽष्टा चंत्वारिश्शच) (A6)

TS 3.3.7.1

प्रजापंतिरितिं प्रजा - पतिः । देवासुरानितिं देव - असुरान् । असृज्तु । तत् । अन्वितिं । युज्ञः । असृज्यत् । युज्ञम् । छन्दार्शस् । ते । विष्वंञ्चः । वीतिं । अक्रामन् । सः । असुरान् । अन्वितिं । युज्ञः । अपेतिं । अक्रामत् । युज्ञम् । छन्दार्शस् । ते । देवाः । अमन्यन्तु । अमी इतिं । वै । इदम् । अभूवन् । यत् । वयम् । स्मः । इतिं । ते । प्रजापंतिमितिं प्रजा-पृतिम् । उपेतिं । अधावन् । सः । अब्रवीत् । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । छन्दंसाम् । वीर्यम् । आदायेत्यां - दायं । तत् । वः । प्रेतिं । दास्याम् । इतिं । सः । छन्दंसाम् । वीर्यम् । अप्रादायेत्यां - दायं । तत् । वः । प्रेतिं । दास्याम् । इतिं । सः । छन्दंसाम् । वीर्यम् ।

TS 3.3.7.2

आदायेत्यां-दार्य । तत् । एभ्यः । प्रेतिं । अयुच्छत् । तत् । अन्वितिं । छन्दार्शस । अपेतिं । अऋामन्न् । छन्दार्शस । यृज्ञः । ततः । देवाः । अभवन्न् । परेतिं । असुराः । यः । एवम् । छन्दंसाम् । वीर्यम् । वेदं । एतिं । श्रावय । अस्तुं । श्रौषंट् । यजं । ये । यजांमहे । वृषद्भार इतिं वषट् - कारः । भवंति । आत्मनां । परेतिं । अस्य । भ्रातृंव्यः । भवति । ब्रह्मवादिन् इतिं ब्रह्म - वादिनः । वृद्गत् । कस्मै । कम् । अद्भृयुः । एतिं । श्रावयति । इतिं । छन्दंसाम् । वीर्याय । इतिं । ब्रूयात् । एतत् । वै । 20

TS 3.3.7.3

छन्दंसाम् । वीर्यंम् । एति । श्रावय । अस्तुं । श्रौषंट् । यजं । ये । यजांमहे । वृषद्भार इतिं वषट् - कारः । यः । एवम् । वेदं । सवीँयैँरिति स - वीयैँः । एव । छन्दोभिरिति छन्दंः - भिः । अर्चित । यत् । किम् । च । अर्चित । यत् । इन्द्रंः । वृत्रम् । अहन्तं । अमेद्भ्यम् । तत् । यत् । यतीनं । अपावंपदित्यंप - अवंपत् । अमेद्भयम् । तत् । अथं । कस्मौत् । ऐन्द्रः । यृज्ञः । एति । स॰स्थांतोरिति सं - स्थातोः । इति । आहुः । इन्द्रंस्य । वै । एषा । यिज्ञियौं । तृनूः । यत् । यृज्ञः । ताम् । एव । तत् () । यृज्ञन्ति । यः । एवम् । वेदं । उपेतिं । एनम् । यृज्ञः । नुमृति ॥ 21

(छन्दंसां वीर्यं - वा - एव त - दृष्टौ चं) (A7)

TS 3.3.8.1

आयुर्दा इत्यांयुः - दाः । अग्ने । हृविषः । जुषाणः । घृतप्रंतीक् इतिं घृत - प्रतीकः । घृतयोनिरितिं घृत-योनिः । एधि ॥ घृतम् । पीत्वा । मधुं । चारुं । गव्यंम् । पिता । इव । पुत्रम् । अभीतिं । रक्षतात् । इमम् ॥ एतिं । वृश्च्यते । वै । एतत् । यजंमानः । अग्निभ्यामित्यग्नि - भ्याम् । यत् । एनयोः । शृतकृंत्येतिं शृतं - कृत्यं । अथं । अन्यत्रं । अव्यभृथमित्यंव - भृथम् । अवैतीत्यंव - एतिं । आयुर्दा इत्यांयुः - दाः । अग्ने । हृविषः । जुषाणः । इतिं । अवभृथमित्यंव - भृथम् । अवैष्यन्नित्यंव-एष्यन्न् । जुहुयात् । आहुत्येत्या - हुत्या । एव । एनौ । शृम्यति । न । आर्तिंम् । एतिं । ऋष्ट्वित । यजंमानः । यत् । कुसीदम् । 22

TS 3.3.8.2

अप्रंतीत्तिमित्यप्रंति-इत्तम् । मियं । येनं । यमस्यं । बुलिनां । चरांमि ॥ इह । एव । सन्न् । निरवंदय इतिं निः-अवंदये । तत् । एतत् । तत् । अग्ने । अनुणः । भवामि ॥ विश्वंलोपेति विश्वं - लोपु । विश्वदावस्येतिं विश्व - दावस्यं । त्वा । आसन्न् । जुहोमि । अग्धादित्यंग्ध - अत् । एकः । अहुतादित्यंहुत - अत् । एकः । सुमुसुनादितिं समसन - अत् । एकः ॥ ते । नुः । कृण्वन्तु । भेषुजम् । सर्दः । सर्हः । वरैण्यम् ॥ अयम् । नुः । नर्भसा । पुरः । सश्स्फान इतिं सं - स्फानंः । अभीतिं । रुक्षतु ॥ गृहाणांम् । असंमर्त्या इत्यसं - ऋत्यै । बहवं: । नः । गृहाः । असन्न ॥ सः । त्वम् । नः । 23

TS 3.3.8.3

नुभुसः । पुते । ऊर्जम् । नः । धेृहि । भुद्रयाँ ॥ पुनः । नः । नुष्टम् । एति । कृधि । पुनंः । नः । र्यिम् । एतिं । कृधि ॥ देवं । सर्स्फानेतिं सं - स्फान् । सहस्रपोषस्येतिं सहस्र - पोषस्यं । ईशिषे । सः । नः । रास्व । अज्यांनिम् । रायः । पोषंम् । सुवीर्यमितिं सु - वीर्यंम् । सुँवुथ्सुरीणामितिं सं - वृथ्सुरीणांम् । स्वृस्तिम् ॥ अग्निः । वाव । युमः । इयम् । युमी । कुर्सोदम् । वै । एतत् । युमस्यं । यर्जमानः । एतिं । दुत्ते । यत् । ओषंधीभिरित्योषंधि - भिः । वेदिंम् । स्तृणातिं । यत् । अनुंपौष्येत्यनुंप - ओष्यु । प्रयायादितिं प्र - यायात् । ग्रीवबुद्धमितिं ग्रीव - बुद्धम् । एनुम् । 24

TS 3.3.8.4

अमुष्मिन्नं । लोके । नेनीयेरुन्न । यत् । कुर्सादम् । अप्रंतीत्तुमित्यप्रंति - इत्तुम् । मियं । इतिं । उपेतिं । ओ्षुति । इह । एव । सन्न् । युमम् । कुर्सोदम् । निर्वदायेतिं निः - अवदार्य । अनृणः । सुवर्गमितिं सुवः-गम् । लोकम् । एति । यदिं । मिश्रम् । इव । चरेत् । अञ्जलिनां । सक्तून्ं । प्रदाव्यं इतिं प्र - दाव्यं । जुहुयात् । एषः । वै । अग्निः । वैश्वानुरः । यत् । प्रदाव्यं इतिं प्र - दाव्यः । सः । एव । एनुम् । स्वदुयति । अह्नांम् । विधान्यामितिं वि - धान्यांम् । ऐकाृष्टुकायामित्येक - अष्टुकायांम् । अपूपम् । चतुः शरावृमिति चतुं: - शुरावृम् । पुत्तवा । प्रातः । एतेनं । कक्षंम् । उपेतिं । ओषेत् । यदिं । 25

TS 3.3.8.5

दहित । पुण्यसम्मितिं पुण्य - समम् । भ्वति । यदिं । न । दहित । पापसम्मितिं पाप -समंम् । एतेनं । हु । स्मु । वै । ऋषंयः । पुरा । विज्ञानेनेतिं वि - ज्ञानेन । दीुर्घसुत्रमितिं दीर्घ - सुत्रम् । उपेतिं । युन्ति । यः । वै । उपद्वष्टारमित्युंप - द्वष्टारंम् । उपश्रोतारमित्युंप -श्रोतारंम् । अनुख्यातार्मित्यंनु - ख्यातारंम् । विद्वान् । यजंते । समितिं । अमुष्मिन्नं । लोके । इष्टापूर्तेनेतींष्ट - पूर्तेनं । गुच्छुते । अग्निः । वै । उपद्वष्टेत्युंप-द्वष्टा । वायुः । उपुश्रोतेत्युंप -श्रोता । आदित्यः । अनुरूयातेत्यंनु-रूयाता । तान् । यः । एवम् । विद्वान् । यजंते । समितिं । अमुष्मिन्नं । लोके । इष्टापूर्तेनेतींष्ट - पूर्तेनं । गुच्छते । अयम् । नः । नभंसा । पुरः । 26

TS 3.3.8.6

इतिं । आहु । अग्निः । वै । नर्भसा । पुरः । अग्निम् । एव । तत् । आहु । एतत् । मे । गोपाय । इति । सः । त्वम् । नः । नुभुसः । पुते । इति । आहु । वायुः । वै । नभंसः । पतिः । वायुम् । एव । तत् । आह । एतत् । मे । गोपायु । इतिं । देवं । सश्स्फानेतिं सं - स्फान् । इतिं । आह । असौ । वै । आदित्यः । देवः । सश्स्फान् इतिं सं - स्फानः । आदित्यम् । एव । तत् । आह । एतत् । मे । गोपाय । इतिं () ॥ 27

(कुसींदुं - त्वं नं - एन - मोषेद्यदिं - पुर - आंदित्यमेव तदांहैतन्में गोपायेतिं) (A8)

TS 3.3.9.1

एतम् । युवानम् । परीतिं । वः । दुदामि । तेनं । क्रीडंन्तीः । चूर्त । प्रियेणं ॥ मा । नः । शाप्त । जुनुषां । सुभागा इतिं सु - भागाः । रायः । पोषंण । समितिं । इषा । मुदुेमु ॥ नर्मः । मुहिम्ने । उत । चक्षुंषे । ते । मरुंताम् । पितः । तत् । अहम् । गृणामि ॥ अन्वितिं । मुन्युस्व । सुयजेतिं सु-यजौ । युजाम् । जुष्टैम् । देवानौम् । इदम् । अस्तु । हव्यम् ॥ देवानांम् । एषः । उपनाह इत्युंप - नाहः । आसीत् । अपाम् । गर्भः । ओषंधीषु । न्यंक्त इति नि - अक्तः ॥ सोमंस्य । द्रुफ्सम् । अवृणीत । पूषा । 28

TS 3.3.9.2

बृहन्न् । अद्रिः । अभुवत् । तत् । एषाम् ॥ पिता । वथ्सानाम् । पिताः । अघ्नियानाम् । अथो इति । पिता । महताम् । गर्गराणाम् ॥ वृथ्सः । जुरायुं । प्रतिधुगितिं प्रति - धुक् । पीयूषंः । आमिक्षां । मस्तुं । घृतम् । अस्य । रेतंः ॥ त्वाम् । गावंः । अवृणुतु । राज्यायं । त्वाम् । हवुन्तु । मुरुतंः । स्वुर्का इति सु - अुर्काः ॥ वर्ष्मन्न् । क्षुत्रस्यं । कुकुभिं । शिश्रियाणः । ततः । नः । उग्रः । वीतिं । भुज । वसूनि ॥ व्यृद्धेनेति वि - ऋद्धेन । वै । एषः । पुर्शुनां । युजुते । यस्यं । एतानिं । न । क्रियन्ते । एषः ( ) । ह । तु । वै । समृंद्धेनेति सं - ऋद्धेन । युजुते । यस्यं । एतानिं । ऋयन्तें ॥ 29

(पूषा - क्रियन्तं एषों - ऽष्टौ चं) (A9)

TS 3.3.10.1

सूर्यः । देवः । दिविषद्भ्य इतिं दिविषत् - भ्यः । धाता । क्षुत्रायं । वायुः । प्रजाभ्य इतिं प्र -जाभ्यः ॥ बृहस्पतिः । त्वा । प्रजापंतय इतिं प्रजा-पृतये । ज्योतिंष्मतीम् । जुहोतु ॥ यस्याः । ते । हरिंतः । गर्भः । अथो इतिं । योनिः । हिरण्ययीं ॥ अङ्गानि । अहुंता । यस्यैं । ताम् । देवैः । समितिं । अजीगुमम् ॥ एतिं । वर्तुन् । वर्त्य । नीतिं । निवर्तुनेतिं नि - वर्तुन् । वर्त्य । इन्द्रं । नुर्दुबुदु ॥ भूम्याः । चतंस्रः । प्रदिशु इतिं प्र - दिशः । ताभिः । एतिं । वृर्त्यु । पुनंः ॥ वीतिं । ते । भिनद्मि । तकरीम् । वीतिं । योनिंम् । वीतिं । गुवीन्यौं ॥ वीतिं । 30

TS 3.3.10.2

मातरंम् । च । पुत्रम् । च । वीतिं । गर्भेम् । च । जुरायुं । च ॥ बुहिः । ते । अस्तु । बाल । इति ।। उरुद्रफ्स इत्युरु - द्रफ्सः । विश्वरूप इति विश्व - रूपः । इन्दुः । पर्वमानः । धीरंः । आनञ्ज । गर्भम् ॥ एकंपदीत्येकं - पदी । द्विपदीतिं द्वि- पदीं । त्रिपदीतिं त्रि - पदीं । चतुंष्पदीति चतुः - पदी । पञ्चंपदीति पञ्चं-पदी । षद्वदीति षट् - पदी । सप्तपदीति सप्त - पदी । अष्टापदीत्यष्टा-पदी । भुवंना । अन्वितिं । प्रथताम् । स्वाहां ॥ मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इमम् । यज्ञम् । मिमिक्षताम् ॥ पिपृताम् । नः । भरीमिभिरिति भरीम - भिः ॥ 31

(गुविन्यौ वि - चतुंश्चत्वारिश्शच) (A10)

TS 3.3.11.1

इदम् । वाम् । आस्ये । ह्विः । प्रियम् । इन्द्राबृह्स्पती इतीन्द्रा-बृह्स्पती ॥ उक्थम् । मद्ः । च । शस्यते ॥ अयम् । वाम् । परीति । सिच्यते । सोमः । इन्द्राबृह्स्पती इतीन्द्रा-बृह्स्पती ॥ चारुः । मदाय । पीतये ॥ अस्मे इति । इन्द्राबृह्स्पती इतीन्द्रा - बृह्स्पती । रियम् । धृत्तम् । शृतिवनिमिति शत - विनम् ॥ अश्वावन्तिमित्यश्चं - वन्तम् । सहस्रिणम् ॥ बृह्स्पतिः । नः । परीति । पातु । पृश्चात् । उत्त । उत्तरस्मादित्युत् - तर्म्मात् । अर्थरात् । अ्घायोरित्यंघ - योः ॥ इन्द्रः । पुरस्तौत् । उत्त । मृद्भ्यतः । नः । सखौ । सर्खिभ्य इति सर्खि - भ्यः । वरिवः । कृणोतु ॥ वीतिं । ते । विष्वंक् । वातंजूतास् इति वातं - जूतासः । अग्ने । भामांसः । 32

TS 3.3.11.2

शुचे । शुचेयः । चर्न्ते ॥ तुविम्रक्षास् इतिं तुवि - म्रक्षासः । दिव्याः । नवंग्वाः । वनां । वन्ति । धृष्वता । रुजन्तः ॥ त्वाम् । अग्ने । मानुंषीः । ईड्ते । विशः । होत्राविद्विमितिं होत्रा - विद्यम् । विविचिमिति वि-विचिम् । रत्नुधातंमितिं रत्न - धातंमम् ॥ गुहां । सन्तम् । सुभगेतिं सु - भृग् । विश्वदंर,शतमितिं विश्व-दुर,शतम् । तुविष्मणसंम् । सुयज्ञिमितिं सु - यजंम् । घृतिश्रयमितिं घृत - श्रियम् ॥ धाता । दुदातु । नः । र्यिम् । ईशांनः । जगंतः । पतिः ॥ सः । नः । पूर्णेनं । वावन्त् ॥ धाता । प्रजाया इतिं प्र - जयाः । उत् । रायः । ईशे । धाता । इदम् । विश्वम् । भुवंनम् । जजान् ॥ धाता । पुत्रम् । यजंमानाय । दातां । 33

TS 3.3.11.3

तस्मै । उ । हुव्यम् । घृतवृदितिं घृत-वृत् । विधेम् ॥ धाृता । दुदाृतु । नः । र्यिम् । प्राचींम् । जीवातुंम् । अक्षिंताम् ॥ वयम् । देवस्यं । धीमहि । सुमृतिमितिं सु - मृतिम् । सत्यरांधस् इतिं सत्य - राधसः ॥ धाता । दुदातु । दाुशुषं । वसूनि । प्रजाकांमायेतिं प्रजा -कामाय । मीढुषं । दुरोण इतिं दुः-ओने ॥ तस्मै । देवाः । अमृताः । समितिं । व्ययन्ताम् । विश्वे । देवासंः । अदिंतिः । सुजोषा इतिं स - जोषाः ॥ अन्वितिं । नुः । अद्य । अर्नुमतिरित्यर्नु - मृतिः । युरुम् । देवेषुं । मृन्यताम् ॥ अग्निः । च । हुव्यवार्हन् इतिं हव्य -वाहंनः । भवंताम् । दाशूषं । मयंः ॥ अन्वितिं । इत् । अनुमृत् इत्यंनु - मृते । त्वम् । 34

TS 3.3.11.4

मन्यांसै । राम् । चु । नुः । कृधि ॥ ऋत्वे । दक्षांय । नुः । हिनु । प्रेतिं । नुः । आयूर्शेषि । तारिषः ॥ अन्वितिं । मन्यताम् । अनुमन्यमानेत्यंनु - मन्यमाना । प्रजावन्तिमितिं प्रजा - वन्तुम् । रुयिम् । अक्षीयमाणम् ॥ तस्यै । वयम् । हेर्डसि । मा । अपीतिं । भूम् । सा । नुः । देवी । सुहवेतिं सु - हवाँ । शर्म । युच्छुतु ॥ यस्याँम् । इदम् । प्रदिशीतिं प्र - दिशिं । यत् । विरोचंत् इतिं वि - रोचंते । अनुमितिमित्यन्नं - मृतिम् । प्रतीतिं । भूषन्ति । आयर्वः ॥ यस्याः । उपस्थ इत्युप - स्थः । उरु । अन्तरिक्षम् । सा । नुः । देवी । सुहवेतिं सु - हवां । शर्म । युच्छुतु ॥ 35

TS 3.3.11.5

राकाम् । अहम् । सुहवामितिं सु - हवाँम् । सुष्टुतीतिं सु-स्तुती । हुवे । शृणोतुं । नः । सुभगेतिं सु - भगां । बोधंतु । त्मनां ॥ सीव्यंतु । अपंः । सूच्या । अच्छिंद्यमानया । ददांतु _ । वीरम् । शतदांयमितिं शत - दायम् । उक्थ्यंम् ॥ याः । ते । राके । सुमतय इतिं सु -मृतयंः । सुपेशंस् इतिं सु - पेशंसः । याभिः । ददांसि । दाशुषे । वसूनि ॥ ताभिः । नः । अद्य । सुमना इतिं सु - मनाःं । उपागुहीत्युंप - आगंहि । सुहस्रुपोषमितिं सहस्र - पोषम्

। सुभुगु इतिं सु - भुगे । रर्राणा ॥ सिनीवालि । या । सुपाणिरितिं सु - पाणिः ॥ कुहूम् । अहम् । सुभगामितिं सु - भगाम् । विद्यनापंसमितिं विद्यन - अपुसुम् । अस्मिन्न् । युज्ञे । सुहवामितिं सु - हवांम् । जोह्वीमि ॥ सा । नः । दुदातु । श्रवंणम् ( ) । पितृणाम् । तस्याः । ते । देवि । ह्विषां । विधेम् ॥ कुहूः । देवानाम् । अमृतंस्य । पत्नी । हव्यां । नः । अस्य । हुविषः । चिकेतु ॥ समितिं । दाशुषै । किरतुं । भूरिं । वामम् । रायः । पोषंम् । चिकितुषं । दुधातु ॥ 36

(भामांसो - दाता - त्व - मुन्तरिंक्षर् सा नो देवी सुहवा शर्म यच्छतु -श्रवंणुं - चतुंर्विश्शतिश्च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams:-(अग्नें तेजस्विन् - वायु - र्वसंवस्त् - वैतद्वा अपां - वायुरंसि प्राणो नामं - देवा वै यद्यज्ञेनुन -प्रजापंति र्देवासुरा - नांयुर्दा - एतं युवानः - सूर्यो देव - इदं वा - मेकांदश)

korvai with starting padams of1, 11, 21 series of pa jcAtis:-(अग्ने तेजस्विन् - वायुरंसि - छन्दंसां वीर्यं - मातरंञ्च - षद्गिर्श्शत्)

first and last padam of Third praSnam of kANDam 3:-(अग्ने तेजस्विः - श्चिकितुषे दधातु)

॥ हरिंः 🕉 ॥॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥ 3.3.1 AppEndix

3.3.11.5 - सिनीवालि >1, या सुंपाणिः >2 सिनीवालि पृथुंष्टुके या देवानामिस स्वसी । जुषस्वं ह्वय माहुंतं प्रजां देवि दिदिहिः नः ॥ या सुपाणिः स्वंङ्कुरिः सुषूमां बहुसूवंरी । तस्यै विश्पत्नियै ह्विः सिंनीवाल्यै जुंहोतन ॥ (Appearing in TS- 3.1.11.4)